

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

לד א מיי פ"א מהל'
שגגות ה' א ב ד:
לד ב מיי פ"ד מהלכות
ע"ז הלכה ב:

תוספות ישנים

פא נתלוך דמשמע קרנן
משונה לימי פר צבור
בשאר מלות הוא דמימי.
וא"מ ולמא לימי כש או
איל ליתיה באיין וי"ל דאין
לנו לצדות מדעת קרנן
המש. וא"מ אי"כ למא לו
להאיך דקאמר לימי פר
כו' הו"ל למפך מאי נתלוך
אי לימי קרנן דלמיה
ונקוטא אמר אין זה נתלוך
ואי מימי קרנן דלמיה
בשום מקום אין לנו לצדות
מדעתנו וי"ע:

מוסף רש"י

תורה אחת יהיה לכם
לעושה בשגגה והנפש
אשר תעשה ביד רמה.
עצמות כוכבים משמע
קרא. דמיא כספרי ר"ש
אומר עצבות כוכבים
הכמו מרוב שגגות כי
דבר ה' פיה שפה על דבור
לחשן שגגות זו אפי' ה'
לחשן ולא יהי ק"כ אלהים
אחריה על פני (הוריות ט.
הוקשה כל התורה
כולה לעבודת כוכבים.
קרינות של שגגות של כל
עבירות של ע"ז, מה ע"ז
קרנן שלה אינו כל אלה על
עצירה שפסדה שמיני על
זדוני כרת, דמפך ליה
הנפש אשר תעשה ביד
רמה ונכרתה, אף כי
המורה אין מציאין מטאת
אלה על דבר שזדוני כרת
(שבח טו.) אשכחון יחיד
נשיא ומשיח. דכתיב
ואם נפש וכמי מורה אמת
יהיה לנס והנפש אשר
תעשה ביד רמה, יחיד
ונשיא ומשיח ככלל ואם
נפש אמת (הוריות ט.
וילמד עליון מחתון.
לכך דבר שמיני על זדוני
תשגו דהיינו צבור וילמד
ממתחון מואם נפש, מה
לכך דבר שמיני על זדוני
כרת ועל שגגות מטאת בין
עצבות כוכבים בין בשאר
מלות (טו.) יכול נחלוך
בקרבנותיהן. דכי היכי
דחלוך קרנן דמימידי
דקרנן צבור עצבות
כוכבים אל דמי לשום קרנן
יחיד, הי"ע נתלוך
בקרבנותיהם דלתיי חלוך
דמיונין עשו שגגות דעיר
הנדות דלא להוי דמי
לעולם לשום קרנן לא
לצבור ולא ליחיד, תלמוד
לומר תורה אחת. דעיר
הנדות דשגגות מימידי דמי
ומימי כל חד וחד עשירה
מימי (טו.) מאי לייתי.
אנשי עיר הנדות רבים
דבסיף, לייתו פר צבור
בשאר מצות הוא
דמייתו. ולא הוי חלוך,
וכ"ש דעשין חלוך בין
אנשי עיר הנדות לצבור
דהא אין צבור נעשין עיר
הנדות כלל (טו.) יחיד
נמי היינו קרבנו. ולא
הוי חלוך (טו.) אצטרין.
מורה אמת דס"ד ותיי אי
נמי צריך, לחלוך בקרנן,
ואין לו תקנה, לעיר
כל חד שעירה כיחיד (טו.)

מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת. אגב שטפיה
נקט לישנא דמתני' דהוריות (דף ט.) דאייתי לעיל דשגגתו
חטאת לא קיס ליה באחות אשה אלא מהכא:
בעבודת כוכבים אתיא מעיני מעיני. לא מצינו למימר אתיא
מלות מלות לכל מלות דכתיב בעצבות
כוכבים איצטרין לכדדריש כספרי כל
מלות זו עצבות כוכבים ששקולה כנגד
כל המלות:

וי"ל תחתון מעליין. וא"מ
מיפוק לי דכתיב התם כרת
צהדיא כדדריש רבנן בסמוך וי"ל
דלרי' ההוא כרת צמברך את השם
דהכי כתיב את ה' הוא מנגדף
ונכרתה וצ"פ מי שיהיה טמא (פסחים
דף ג:.) אית לי' לרבי מנגדף היינו
מנכר את השם:

ורבנן האי סברא מנא דהו. וא"מ
כולה מילתא מיפוק לי
מעליה דג"ש נימנה לירוש לכל מיני
וי"ל דעליה דכתיב גבי אחות אשה
וגבי חטאת לא מופנה וההוא דיצום
מופנה ור"מ אומר דלפילו מופנה
היא לאחות אשה כיון דההוא דחטאת
לאו מופנה שצקינן ליה למופנה מלך
אחד ודרשינן ממופנה משני לדין
כדלמרינן בהמפלת (גמ' דף כב:
וס): **מה עבודת כוכבים דבר**
שחייבין על זדונה כרת. וא"מ ואימא
מה עצבות כוכבים שמימידי על
זדונה שקילה וי"ל דלא גמרינן אלא מה
דכתיב צהוהו קרא דלא כתיב התם
אלא כרת דקסבר מנגדף היינו עובד
עצבות כוכבים וה"ל לרבנן דלא גמרי
מה עצבות כוכבים שיש זה לאו וכת
ולא צבו לאו כיון דלא כתיב צהוהו
פרשה תדע דצפרק צתרא דמכות (ד'
יג: וס) ממעט פסק ומילה משום
דבעינן דומיא דעצבות כוכבים דלמיר
רחמנא לא תעביד והוי קוס עשה
יניהו ולא ממעט להו משום דלית
צהו לאו כמו עצבות כוכבים ומיניה
לרבי דנפקא ליה חטאת מעליה צני
לאו וכתר כמו באחות אשה ואמי
שפיר דצצעות (דף יג:.) דריש רבי
דצפורק עול ומפר צרית ומגלה פנים
אית צהו כרת ולא חשיב להו צהדי
ששה ושלישים כריתות משום דלא
אשכחן צהו לאו:

ורבנן. לית להו כרת צפורק עול
ומפר ק' צרית ומגלה פנים
אלא מוקמינן א' כריתות צעוד' כוכבים
בסוף פרק ארבע מיתות (סנהדרין דף
סד:.) ע"כ גליון: **מאי** ייתו ייתו פר
כו'. קסבר דכיון שחלקם מכל חייבי
מיתות צ"ד דממונן פלט חלקינן להו
מכל מתכפרים וקשיא דליתו כצש או
איל ואפי' איכא שום מתכפר דמייתי
מ"מ הוה ליה לאקשויי:

והרי איסור מצוה ואיסור קדושה
דפליגי ר"ע ורבנן. ככל
דוכתי פשיטא ליה להש"ס דחייבי
לאוין לר"ע דלמיר אין קידושין
תופסין בחייבי לאוין לאו צני
חלילה וייצום נינהו כנו חייבי כריתות
הכא ובהערל (לקמן דף עט:.) גבי
פלוט דכא וכרות שפכה דצפרק ד'
מיתות (סנהדרין דף ג:.) ומימה
לר"י דלמאי לא אמרינן נמי לר"ע
דליתי עשה ולידחי לא תעשה:
צמו

ולא בעצבות כוכבים. אין חייבין צבור להביא פר לעולה ושעיר
לחטאת: **אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגות חטאת.**
כגון זיבוח וקטור ונסוך והשתחוואה אבל מחזק ומנסק לא והך
דרשא מעליה נפקא דמפרש ואזיל: **ונאמר להטן עליה.** צמייה שהוה
מופנה לרשא: **לאשמה העם.** כלומר
אשמתו כאשמת צבור: **ונאלא בעצבות**
כוכבים. קרנן עצבות כוכבים
צפרשת שלח לך וכי תשגו: **מעיני**
מעיני. מפר העלם דכר: **ואם נפש**
אחת. התם כתיב צפרשת שלח לך:
מעליון. מלצבור והתם י' לפינן להו
מפר העלם: **טורה אחת.** לענין קרנן
כתיב (א) צפר עצבות כוכבים. מורה
כל התורה צמשמע הוקשה כל התורה
לענין קרנן עצבות כוכבים: **מה**
עצבות כוכבים (ב) על דבר שזדונו
כרת ושגגות חטאת. דכתיב התם
והנפש אשר תעשה ביד רמה ונכרתה (א)
אלמא כולה פרשתא צדכר שזדונו כרת
ושגגות חטאת משמע: **אשכחן יחיד**
ונשיא ומשיח. בהך היקשא לא משמע
אלא הני דכתיב והנפש ואלו לצדן
צמשמע סהן יחידין דהני קראי כתיבי
צפרשת ואם נפש אחת (א) עצבות
כוכבים: **אמר קרא.** גבי יחיד ונשיא
ומשיח: **ואם נפש.** וי"ו מוסף על
ענין ראשון: **וילמד עליון מחתון.**
צבור מימידי: **ילוף מעיני מעיני.**
שאר מלות מעצבות כוכבים:
מרוצים. עיר הנדחת: **יכול נחלק**
צרכנותיהם. אם עצדו בני עיר
אחת עצבות כוכבים צפוגא יח
חלוקים צקרבנס שלא יביא כל אחד
קרצנו שעירה כיחיד: **ס"ל כו'.** אין
חלוקים מתורת יחיד אלא רוב ישראל
או כולן דכתיב ואם מעיני העדה
(גמדבר טו) אכל בני עיר אחת יחידים
הם: **צבורא.** היינו העלם דכר
שזרו צ"ד שהעצבות כוכבים מותרת
ועשו צבור על פיהם: **א"כ אפי' לא**
משכחת לה קרבן לחלק נימא כריכים
הני מרוצים חילוק צין יחיד וליכא
הלךך אין להם כפרה קמ"ל: **אמו**
אנוסם אביו. ששאה אחיו מצדיו
אחרי כן ומת בלא צנים ונפלה לפני
צנה לייצום: **צפוגתא דר' יהודה**
ורבנן. כדלמרי' לעיל (דף ד:.) ורבי
יהודה אוקר צפוגתא אביו ולר' יהודה
לא משכחת לה אם נופלת לפני צנה
ליצום אלא לרבנן וצפוגתא ולהכי לא
תנא לה דצפוגתא לא קא מיירי: **והרי**
איסור מלוה ואיסור קדושה. לקמן
צפרק כ"ד כו' (דף ב:) כל שאיסורה
איסור ערוה לא חוללת ולא מתייצמת
איסור מלוה כגון שניות מד"ס
כדמפרש לקמן צפ"ב (כא.) או איסור
קדושה כגון שפלה לפניו ממורת או

נתינה שהיא בלאו חוללת ולא
מתייצמת חוללת דלא אליס איסור לאו
בלא כרת לאפקועי ייצום לגמרי ולא
מתייצמת דהא אסורה לר' ופליגי ר"ע
דלמיר צפ" החולץ (לקמן דף מט.) חייבי
לאוין כחייבי כריתות דקתני איהו
ממוזר כל שאר צפר שהוא בלא יצא
דיש ממזר מחייבי לאוין ולר"ע אליס
לאו למיפטרה בלא כלום כערוה גמורי':
את הלזות. כרת ערוה מתייצמת:
רבי

בית הלל אינה משנה

(א) הוריות ט., (ב) ויל' ובי"ד
מביאים כו' כן איתא צמשה
הוריות ט., (ג) הוריות דף
ת., (ד) נפסקיה ה. קידושין
יד: צ"מ. זה שטותי י.
וצמיס מת. חולין עת.
כריתות כצ: (ה) שנת סח:
(ו) הוריות ת., (ז) הוריות ת.,
(ח) נכרית עו:
(ט) נמנות ס: (י)
(יא) לקמן יג. ודף ס. עריות
פ"ד מ"ח, (יב) נכרית לו:
צלה יא: (יג) נמנדבר טו,
(יד) הוריות ת., (טו) ויקרא
ד, (טז) נמנדבר טו,
(יז) [שם] (יח) ויע' מוס'
יומא פו., (יט) גליון, (ק) עין
מכרש"ל

תורה אור השלם

- ונודעה הקטאת אשר
חטאו עליה והקריבו
הקהל פר בן בקר
לקטאת והביאו אתו
לפני אהל מועד:
ויקרא ד יד
- ואשה אל אחותה לא
תקח לצרר לגלות
ערוה עליה בהי"ד:
ויקרא יח יח
- אם הבהן והמשיח
הקטא לאשמת העם
והקריב על חטאתו אשר
הקטא פר בן בקר תמים
לוי לחטאת: ויקרא ד ג
- אשר נשיא הקטא
ועשה אחת מכל מצות
?? אלהיו אשר לא
תעשינה בשגגה ואשם:
ויקרא ד כב
- ואם נפש אחת תקטא
בשגגה מעם הארץ
בעשהה אחת ממצותי
אשר לא תעשינה
ואשם: ויקרא ד כו
- ואם כל עדת ישראל
ישגו ונעלם דבר מעיני
הקהל ויעשו אחת מכל
מצותי אשר לא
תעשינה ואשם:
ויקרא ד יג
- והיה אם מעיני העדה
נעשהה לשגגה ועשו כל
העדה פר בן בקר אחד
לעלה לר"ח ינחת לוי
ומנחתו ונסכו פמשפט
ושעיר עזים אשר
לחוקת: במדבר טו כד
- ואם נפש אחת תקטא
בשגגה והקריבה עו בת
שגגתה לחטאת:
במדבר טו כו
- הארץ בבני ישראל
ולר הגר בחובם תורה
אחת יהיה לכם לעשה
בשגגה: והנפש אשר
תעשה ביד רמה מן
הארץ ומן הגר את ??
הוא מנגדף ונכרתה
דנפש ההוא מקרב
עמיה: במדבר טו כט-ל

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מורה וכו'
כתיב בפרשת עצבות
כוכבים: (ב) ד"ה מה
עצבות כוכבים דבר כ"ל
ותיבת על מחק:

הנדות בשוגג דאי אפשר לחלוך, קמ"ל, מורה אמת, דמייתי

